

Norsk Hjortesenter

www.hjortesenteret.no

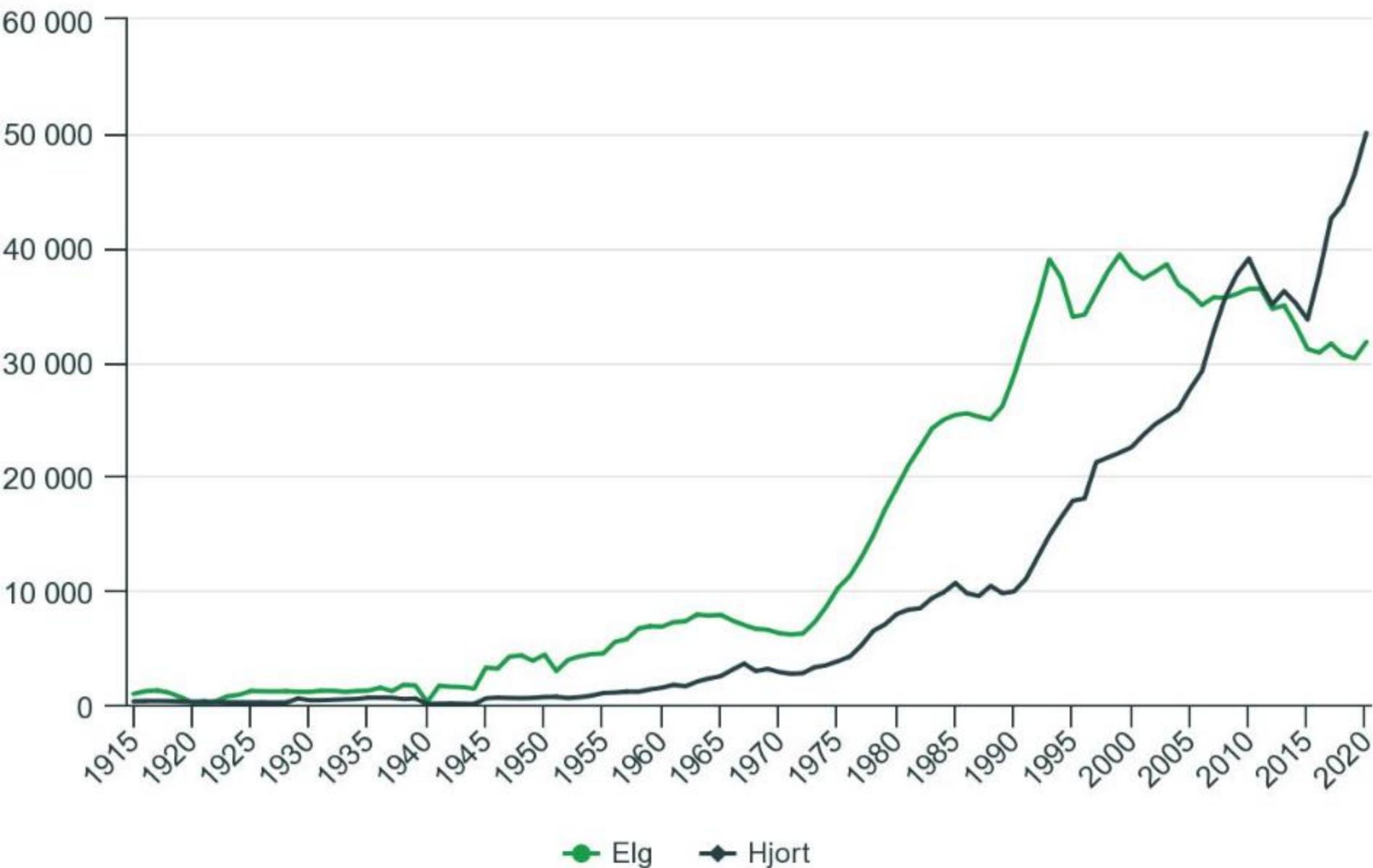

Tilbod frå Norsk Hjortesenter

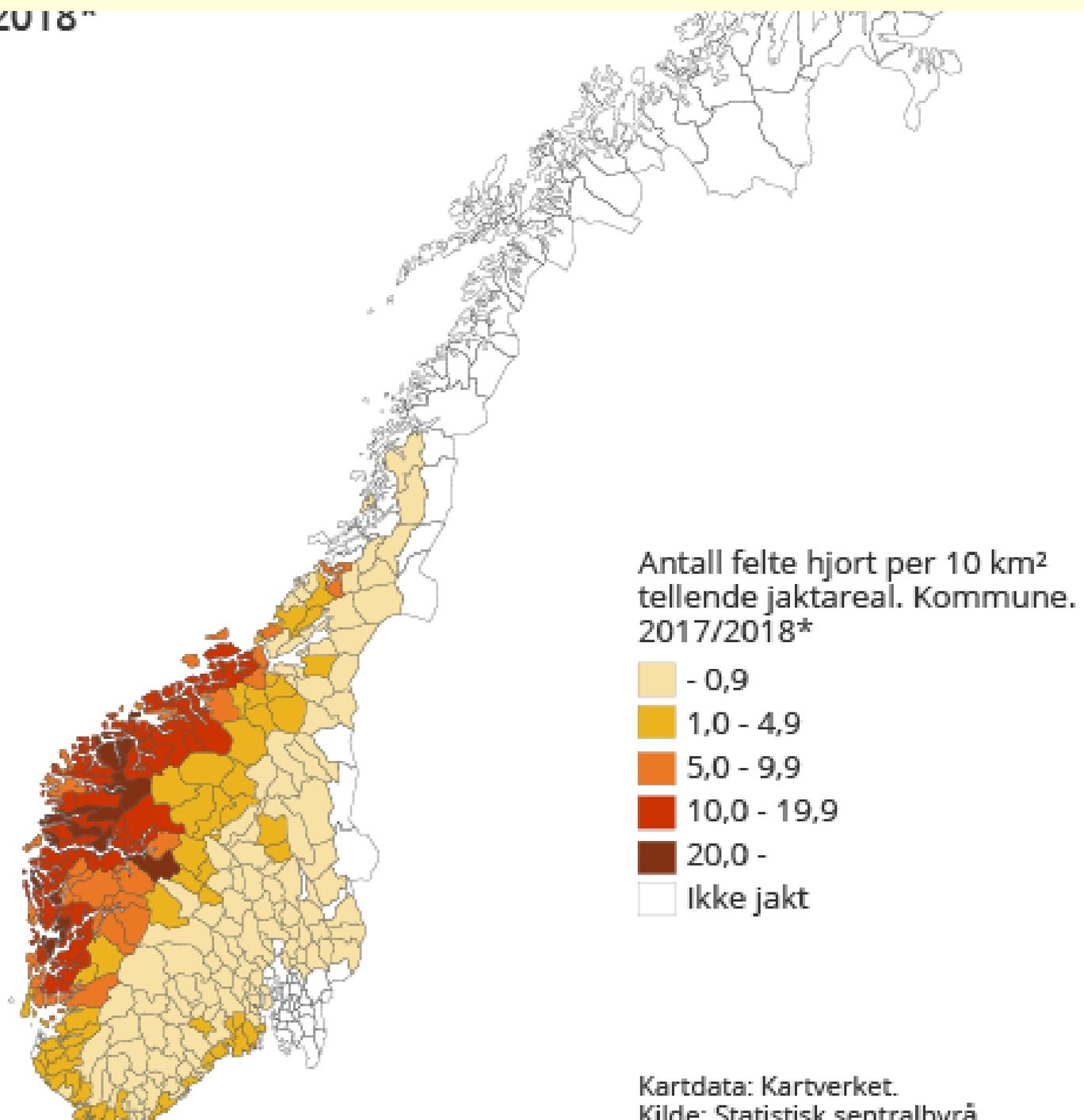
- Kurs i hjorteoppdrett – på Svanøy
- Feltkontrollørkurs
- Slaktekurs – videoar på youtube
- Parteringskurs – videoar på youtube
- Spekepølsekurs - tradisjonell metode
- Framlegg til kommunale mål
- Framlegg til bestandsplanar
- Fagforedrag
- Faglege utgreiingar og tilrådingar for ulike tilhøve

Figur 1. Felte elg og hjort i Norge. 1913–2020

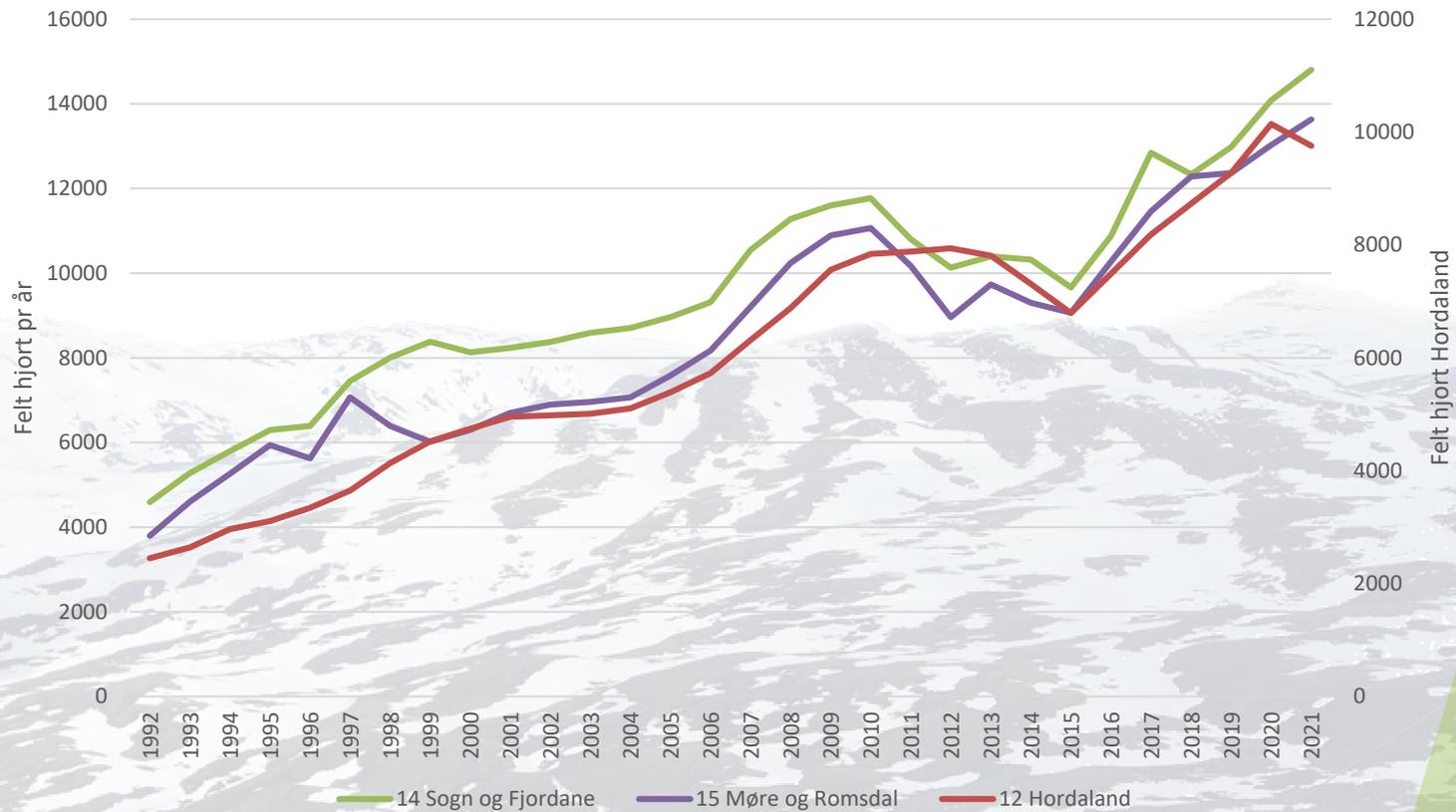
Kilde: Elgjakt og Hjortejakt, Statistisk sentralbyrå.

Kommune. 2017/2018**

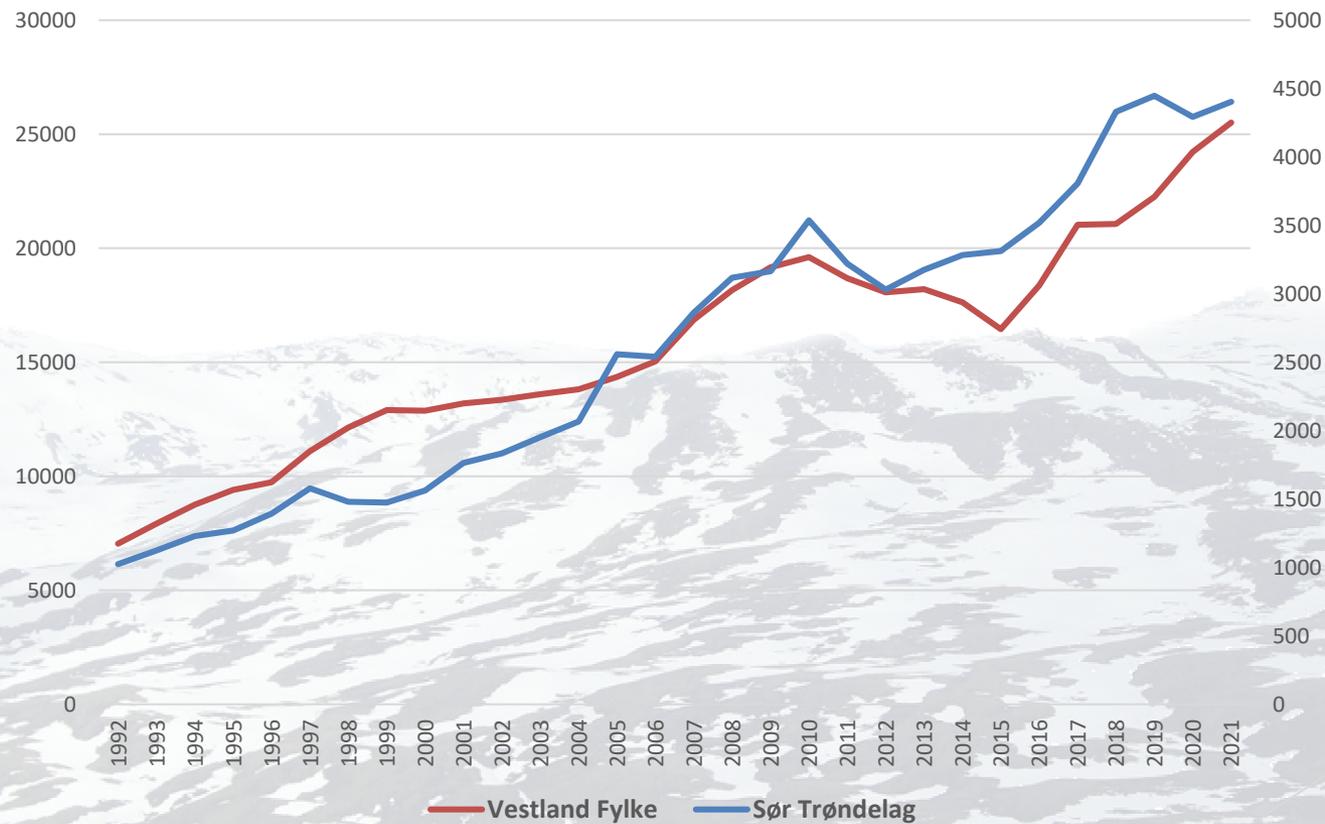

Felte hjort 1992 - 2021

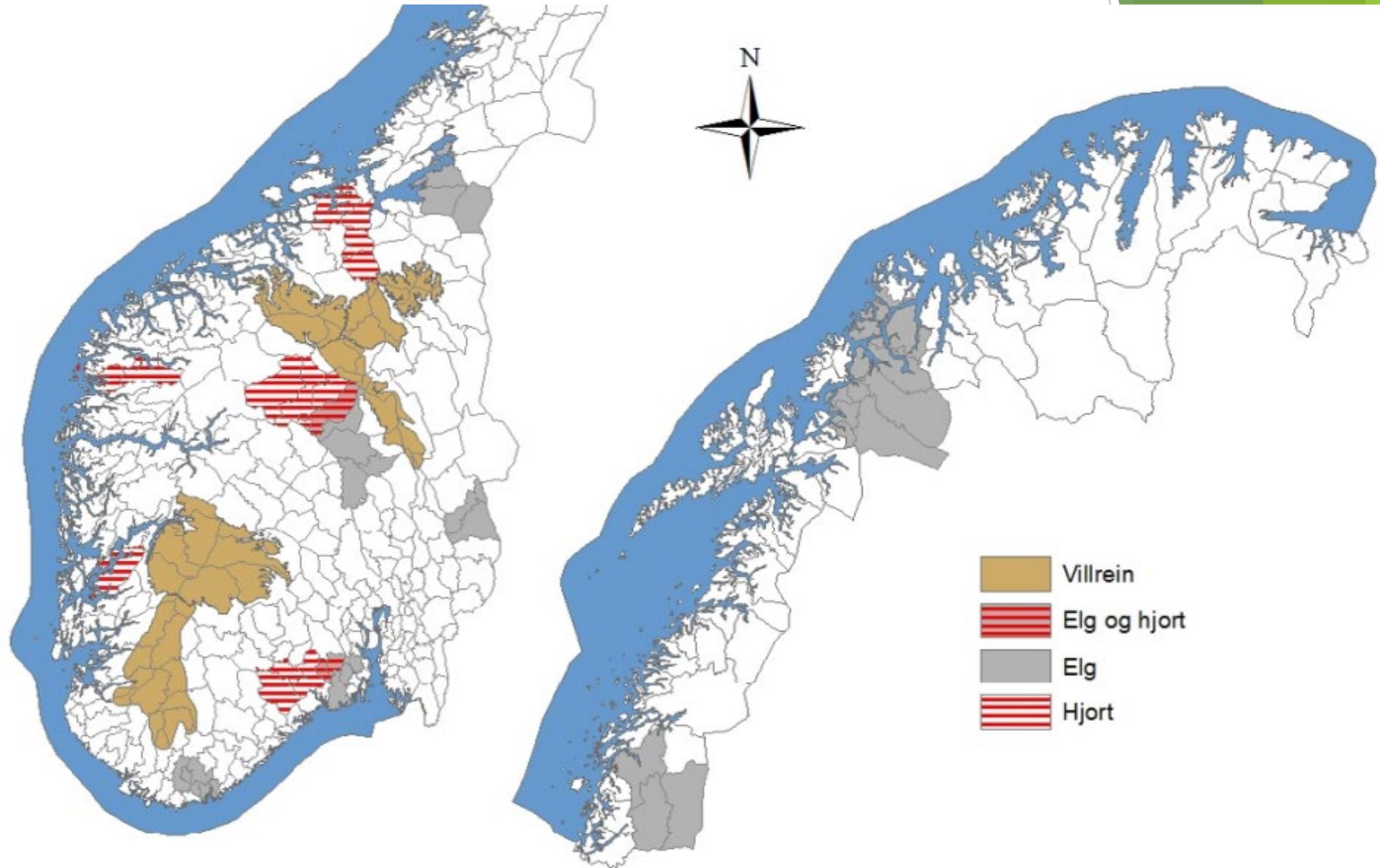
Hjortefylka

Felte hjort 1992 - 2021

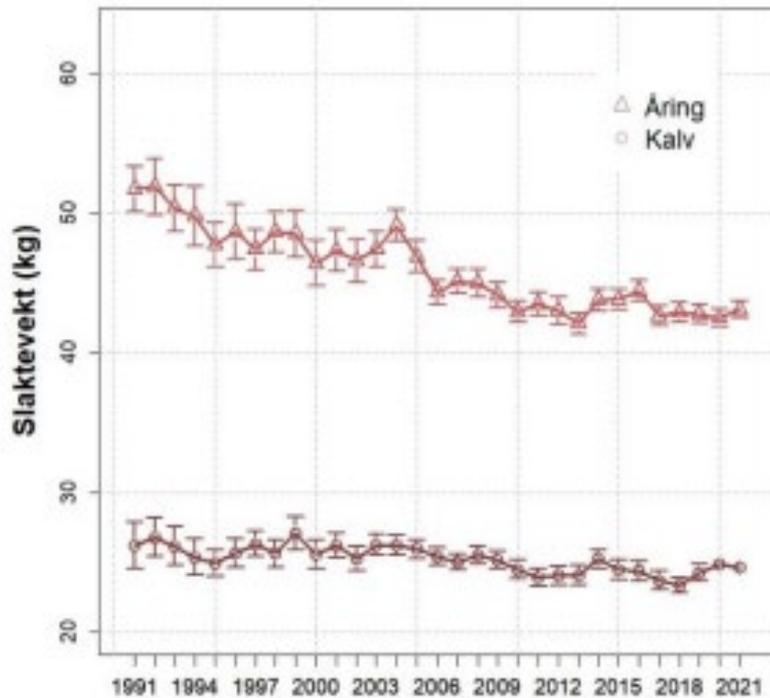

Overvåkingsprogrammet for hjortevilt

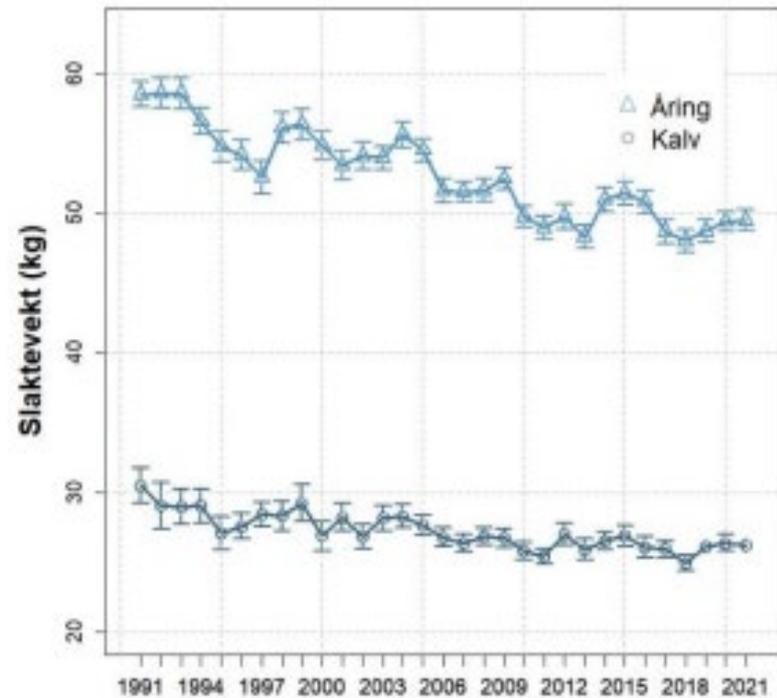

Utvikling slaktevekt – kalvar og ungdyr

Trøndelag - koller

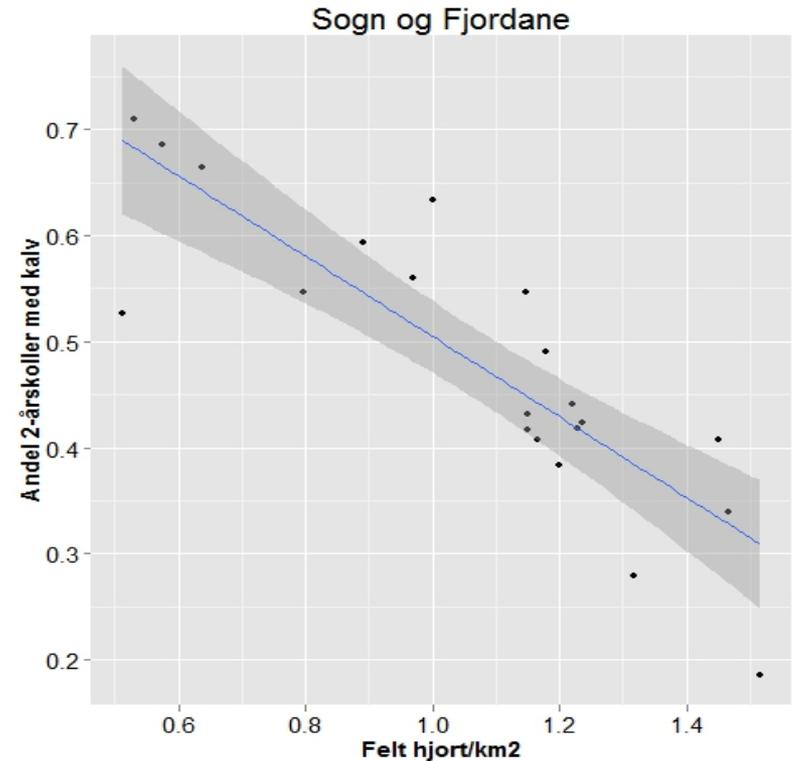
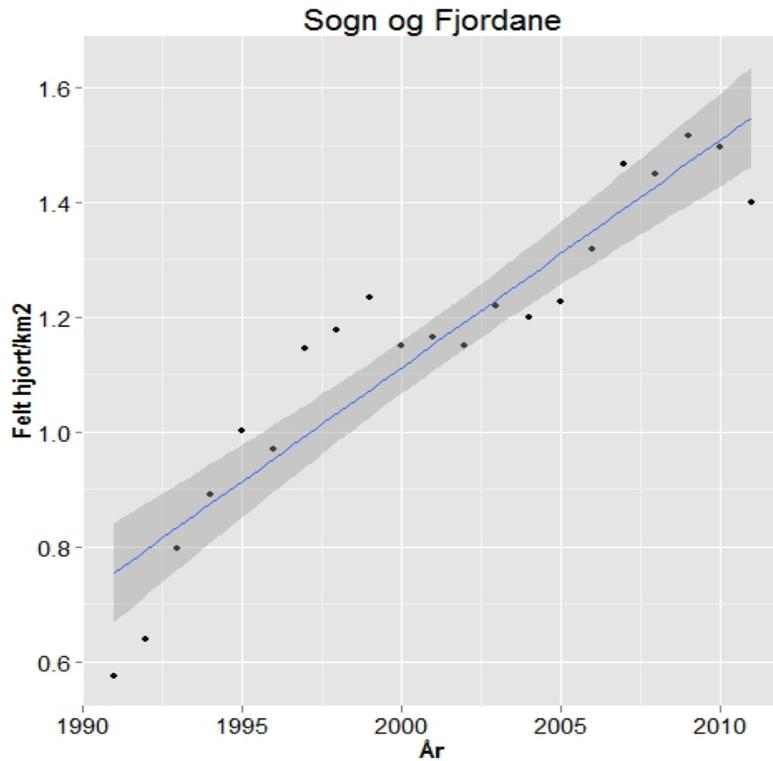

Trøndelag - bukker

Alle vektorer korrigert til 1. oktober

Reduksjon i produktiviteten

55 % nedgang i prosentdelen to-åringar som får kalv

Resultat frå Overvakingsprogrammet

- Kraftig auke i bestandstettleik
- Slaktevektene har gått nedover
- Hjorten blir i dårlegre kondisjon«slankare»
- Andel kalvande 2 åringar i gjn.sn. redusert frå 69 % til 31 % = 55 % reduksjon
- Dette heng direkte saman med kalvevektene

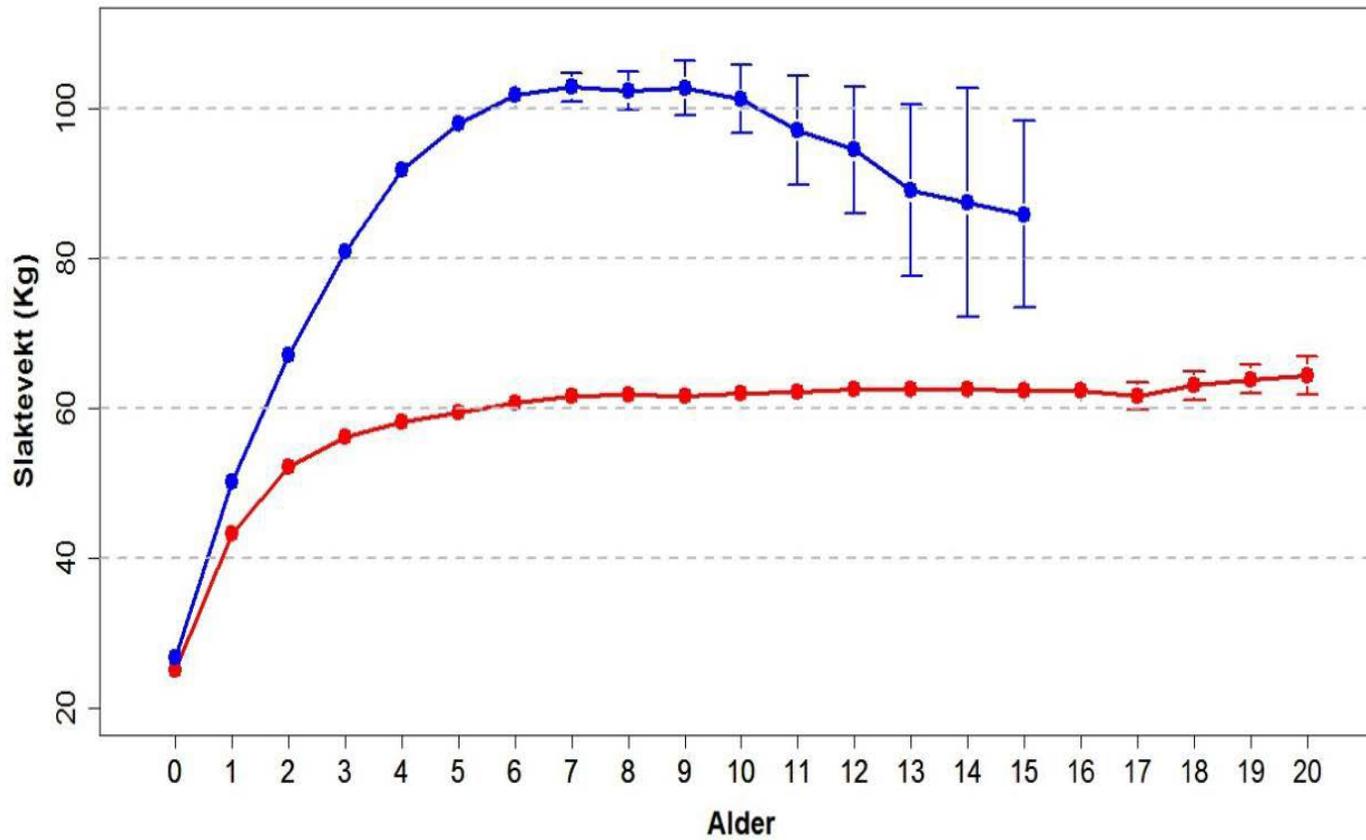

Kva påverkar så kalvevektene ?

- ▶ Kalvingstidspunkt
- ▶ Alder på produksjonsdyra
- ▶ Andelen eldre bukk i bestanden
- ▶ Beitekvalitet/konkurransen
- ▶ Vær/klima - årlege variasjonar
- ▶ Arv/genetikk - på lengre sikt

Gjennslagsvekter

Rekonstruerte bestandar før jakt 2006

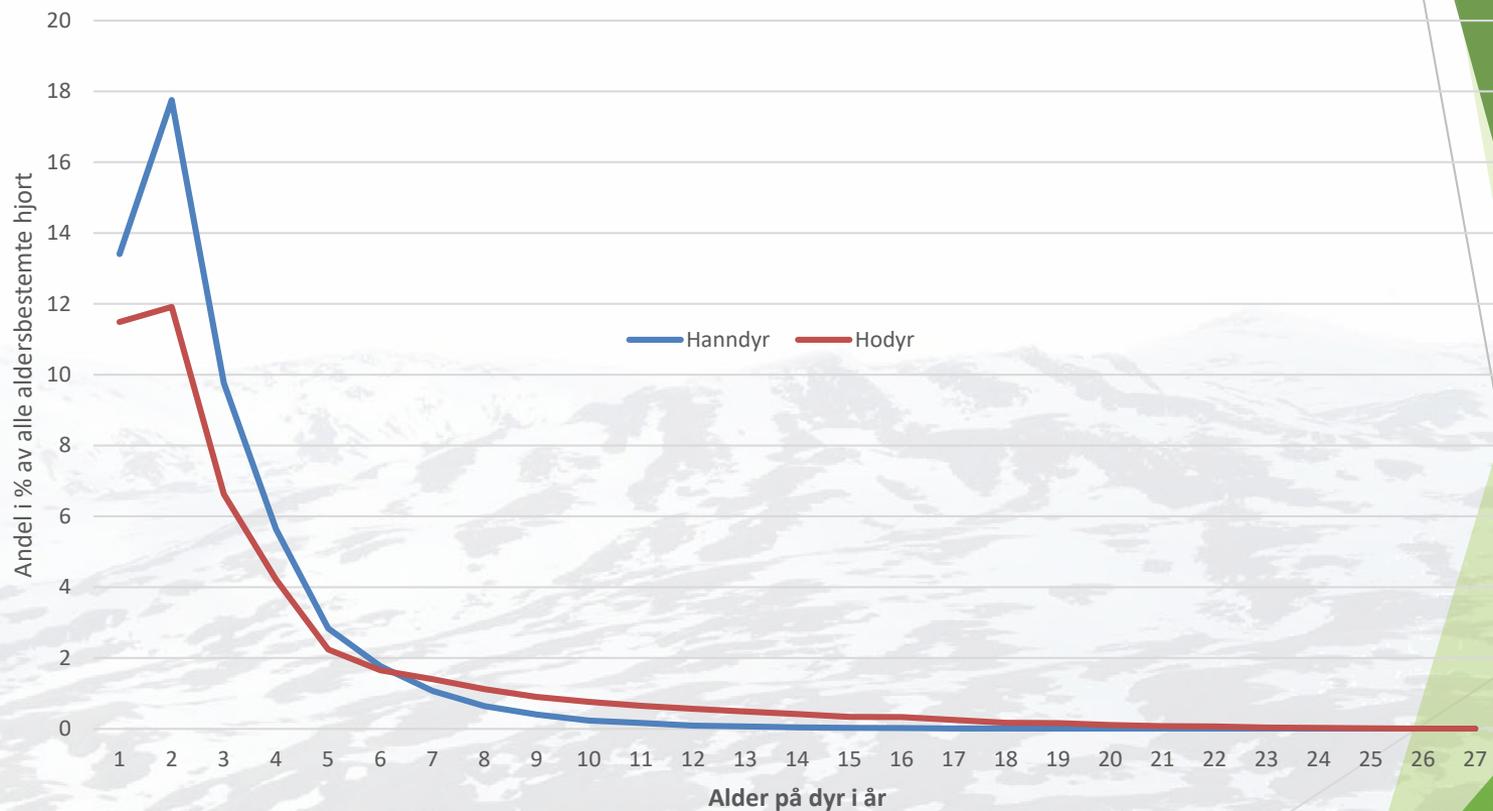
Kjelde: NINA rapport 571 - Framtidig forvaltning av norske hjortebestandar utfordringar knytt til bestandstettleik og demografi

Overvåkingsområde	Gjsn alder koller	Tal koller i bestand	Gjsn alder bukkar	Tal bukk i bestand
Kvinnherad	5,0 år	2334	3,4 år	633
Flora og Gloppen	5,2 år	2562	3,0 år	693
Trøndelag	5,2 år	1352	3,0 år	431

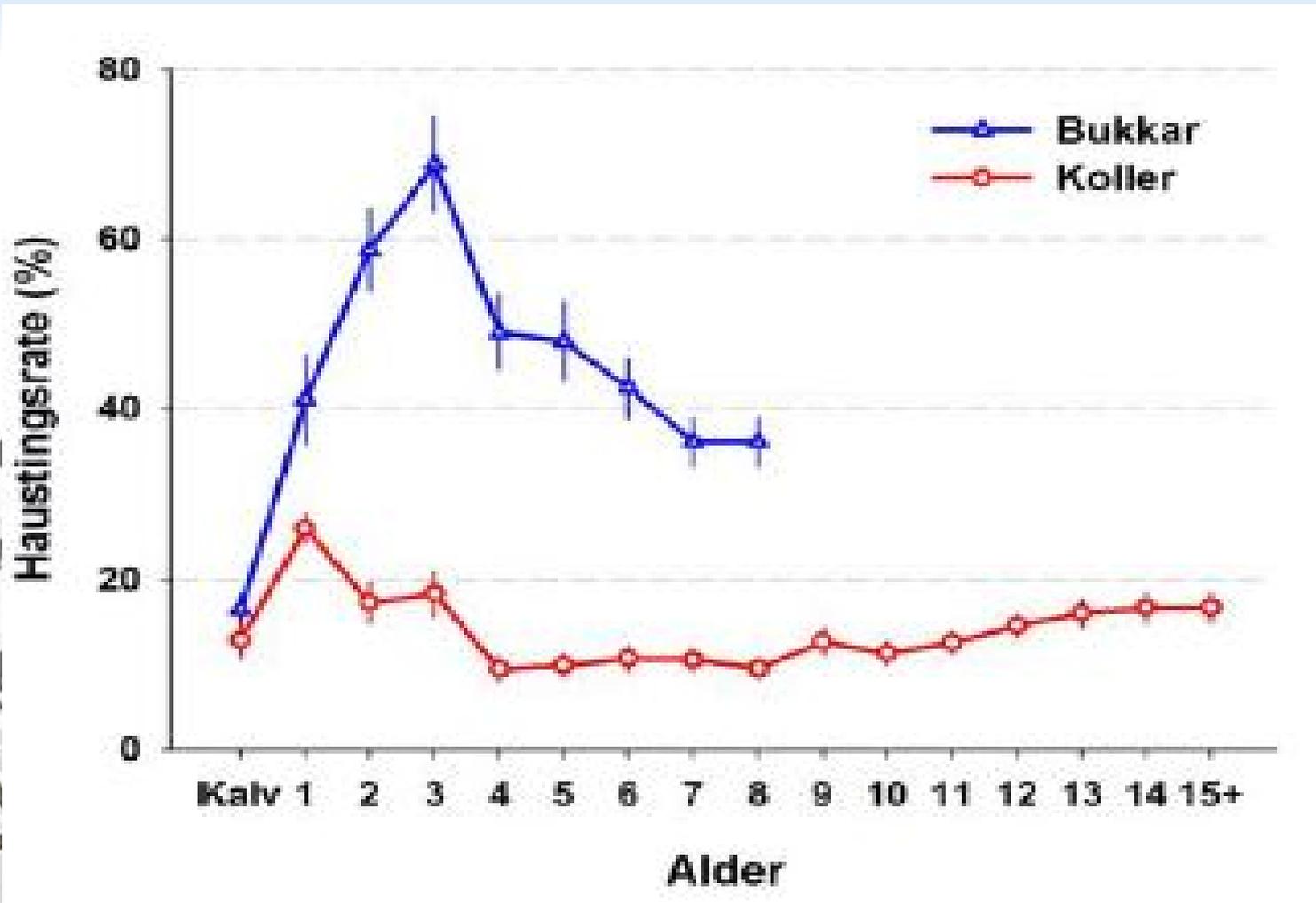
Gjennomsnittsalder og antal for dyr 2 år og eldre i bestandane før jakt i 2006.

Det er jakta som har forma dagens hjortebestandar

Aldersfordeling på 60 322 aldersbestemte hjort i Flora, Bremanger, Gloppen og Stryn 1991 - 2021

Jaktrykk ulike årsklassar Sogn og Fjordane

Utfordringer i hjortebestandane på Vestlandet

- Låg gjennomsnittsalder på dei vaksne dyra
- Før på mange «uproduktive» dyr gjennom vinteren
- For lite vaksne hanndyr

- Sein kalving – lågare slaktevevter
- Dårlegare reproduksjon mindre robuste bestandar

Det er jakta som har forma hjortebestandane

- Dei fleste dør av ei kule
- Jegerane bestemmer såleis kva som går igjen i skogen
- Jakttuttak kan påvirke bestandsstruktur og arvelige eigneskapar langt raskare enn ved naturleg seleksjon i inntakte økosystem
- Kanskje ikkje alltid dei rette dyra som fell?
- Krev samordna forvaltning for større område

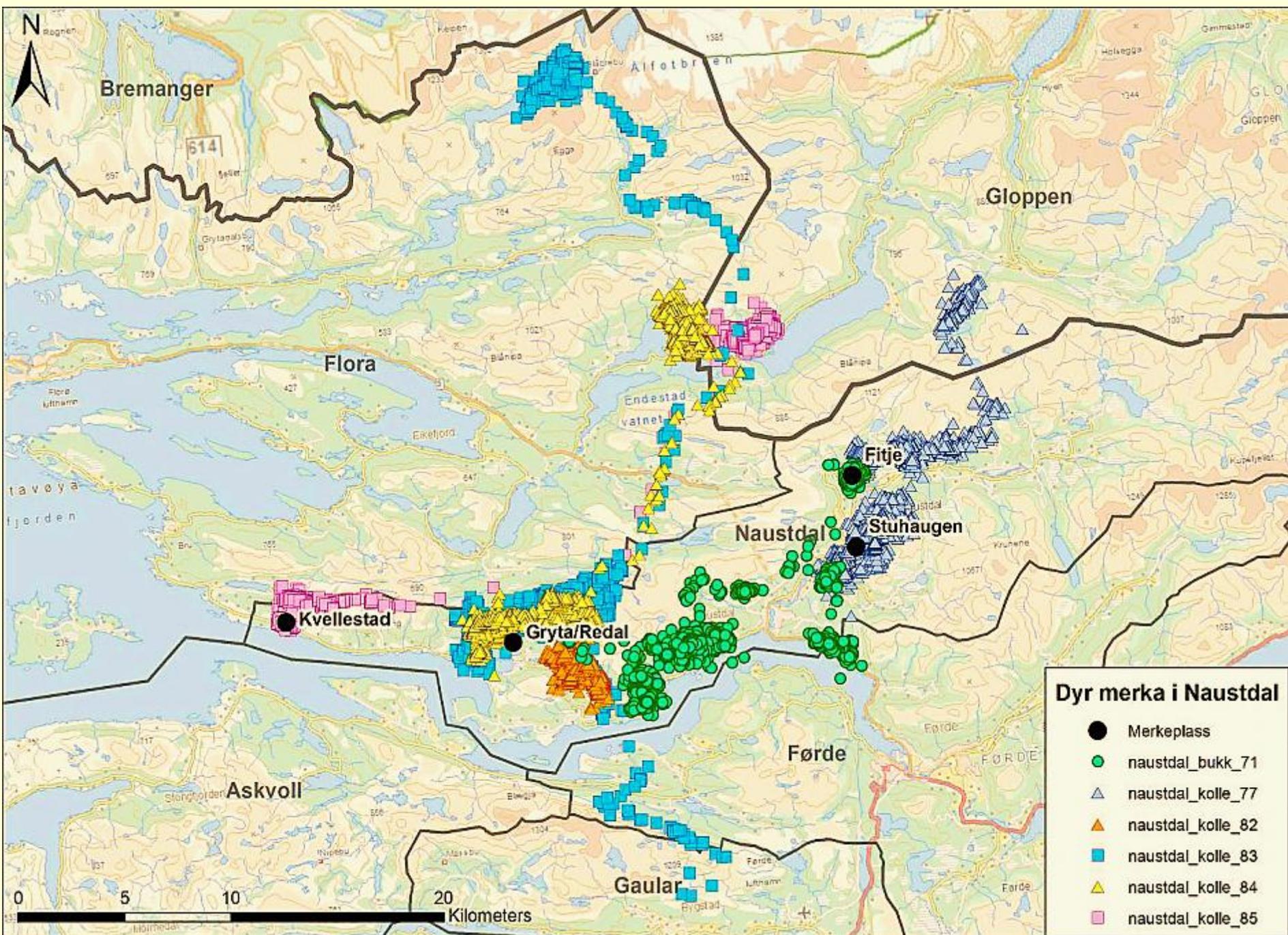

Litt om kalvar

- Slaktevektene betydelig lågare enn tidleg – 90 tal
- Berre 11 – 12 % av kalvane vert felt som kalv
- Auka alder hanndyr = meir hannkalvar
- Auka kroppsvekt hanndyr = meir hannkalvar
- No ei overvekt av hokalvar i alle overvakingsregionane på Vestlandet
- Heng saman med både bestandstettleik og alder på dei vaksne dyra

«Naturlege» består i inntakte økosystem

- Kalvar :
 - størst dødelighet blant kalvar
 - lågast på rangstigen i høve mat.
 - «Unaturlig» med mykje kalv i vinterbestaden
- Kan nesten skyte ubegrensa med kalv
- Bukkar
 - minst utsett for predasjon
 - øvst på rangstigen i høve mat.
 - mest ettertrakta jaktobjekt
 - kan ha stor dødelighet i strenge vintrar
- Vi må skyte mindre bukk enn vi har gjort

Dyr merka i Naustdal

- Merkeplass
- naustdal_bukk_71
- ▲ naustdal_kolle_77
- ▲ naustdal_kolle_82
- naustdal_kolle_83
- ▲ naustdal_kolle_84
- naustdal_kolle_85

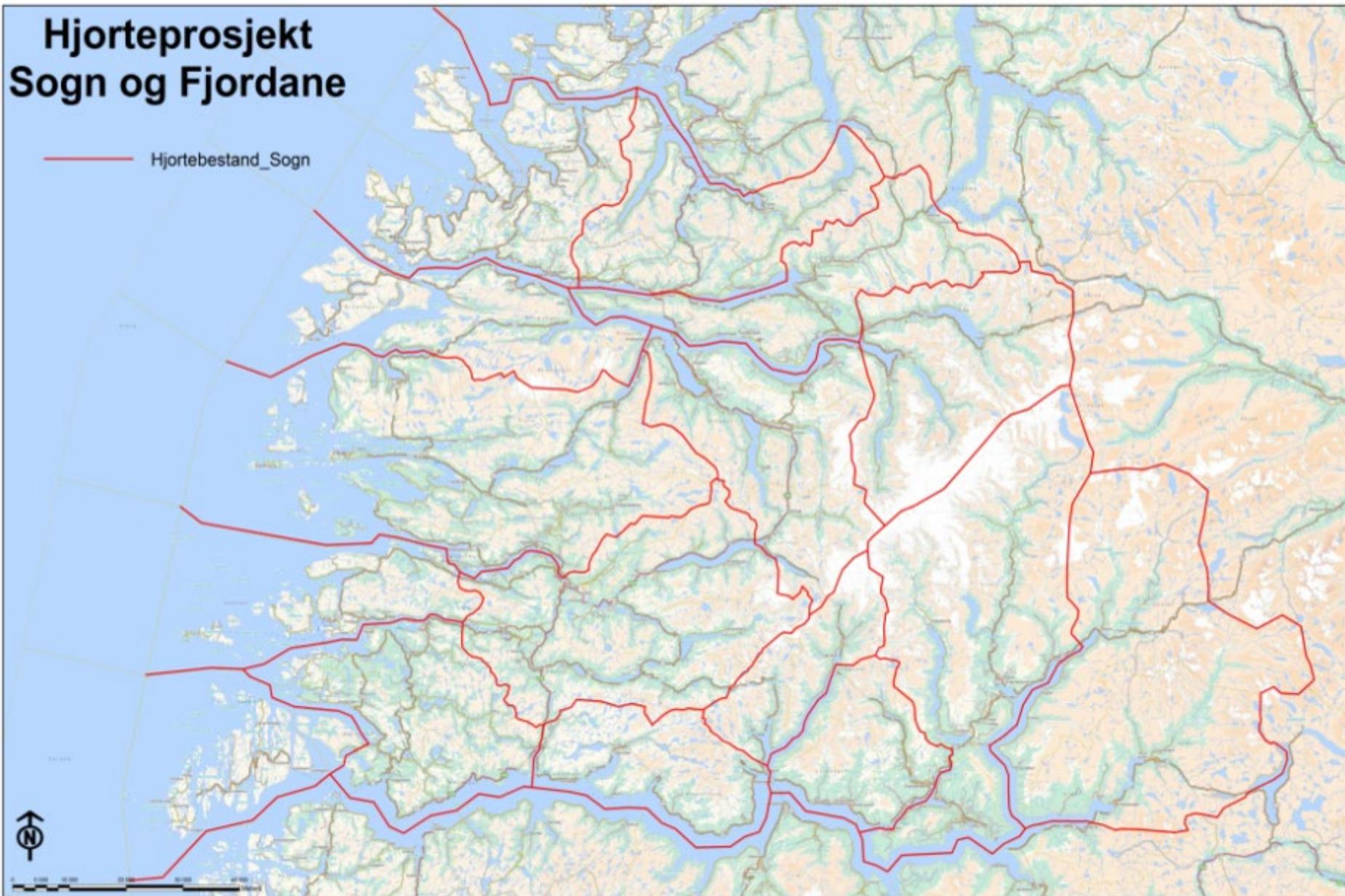
VI HAR KUNNSKAPEN

- Ta den i bruk !
- Organisering
 - Må dra lasset saman, ikkje kvar for seg
 - Styring ved målretta tiltak
 - Bestandsplan
- Forskriftsverk
 - Bestandsplanområde
- Finansiering
 - Kommunale viltfond
 - Eigne midlar?

Hjorte prosjekt Sogn og Fjordane

— Hjortebestand_Sogn

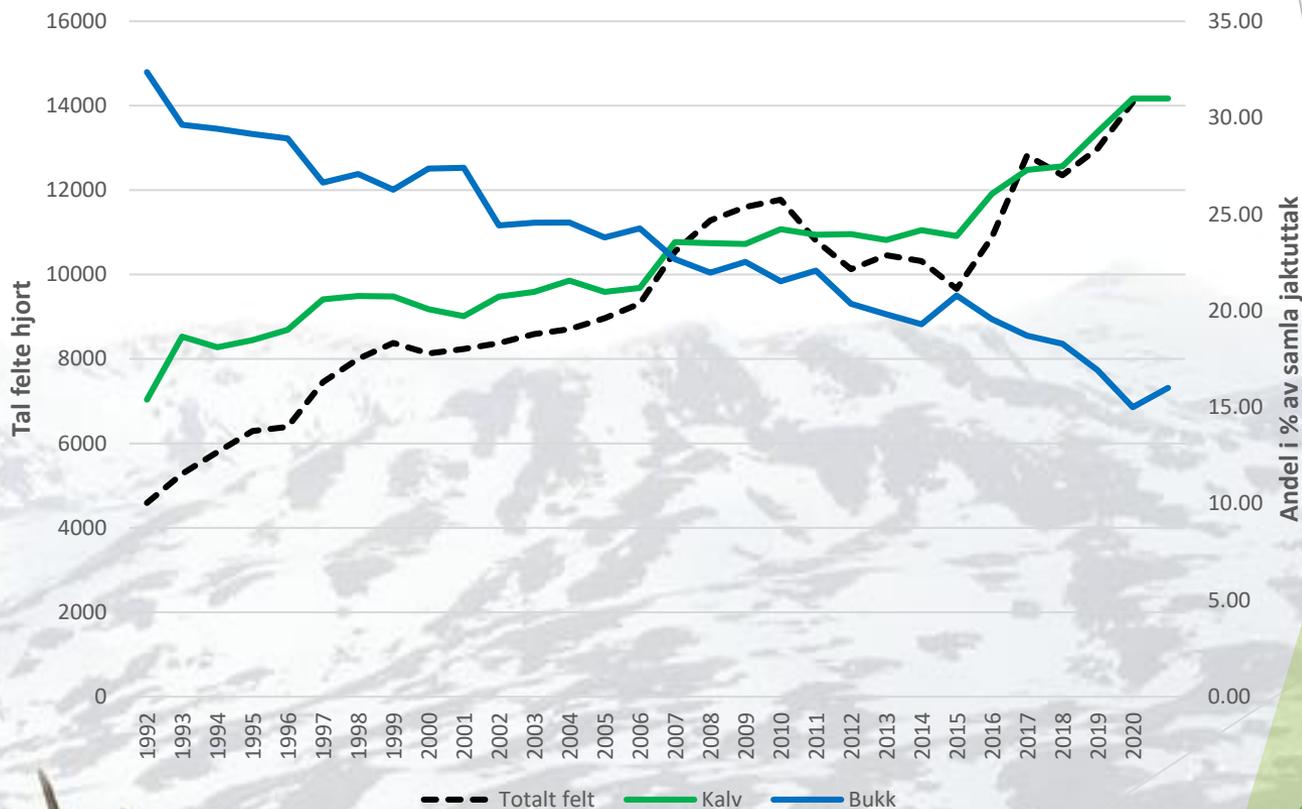

Rollene i hjorteforvaltninga !

- ▶ Kommunane skal setje rammene gjennom forvaltningsmål.
- ▶ Grunneigarane skal drive forvaltninga gjennom bestandsplanar.
 - Praktisk og finansielt ansvar som står i forhold til deira eksklusive rett og økonomiske interesse.
 - Organisere seg i einingar i samsvar med leveområde.
 - Målretta forvaltning gjennom bestandsplaner.
- ▶ Jegerane er reidskapen for å gjennomføre planane.

Samarbeid nyttar!!!

Sogn og fjordane 1992 - 2021

Gjer det enkelt !

- Skyt meir kalv
- Skyt mindre bukk
- Skyt mindre spissbukk

- Auka gjennomsnittsalder
- Betra kjønnsbalanse

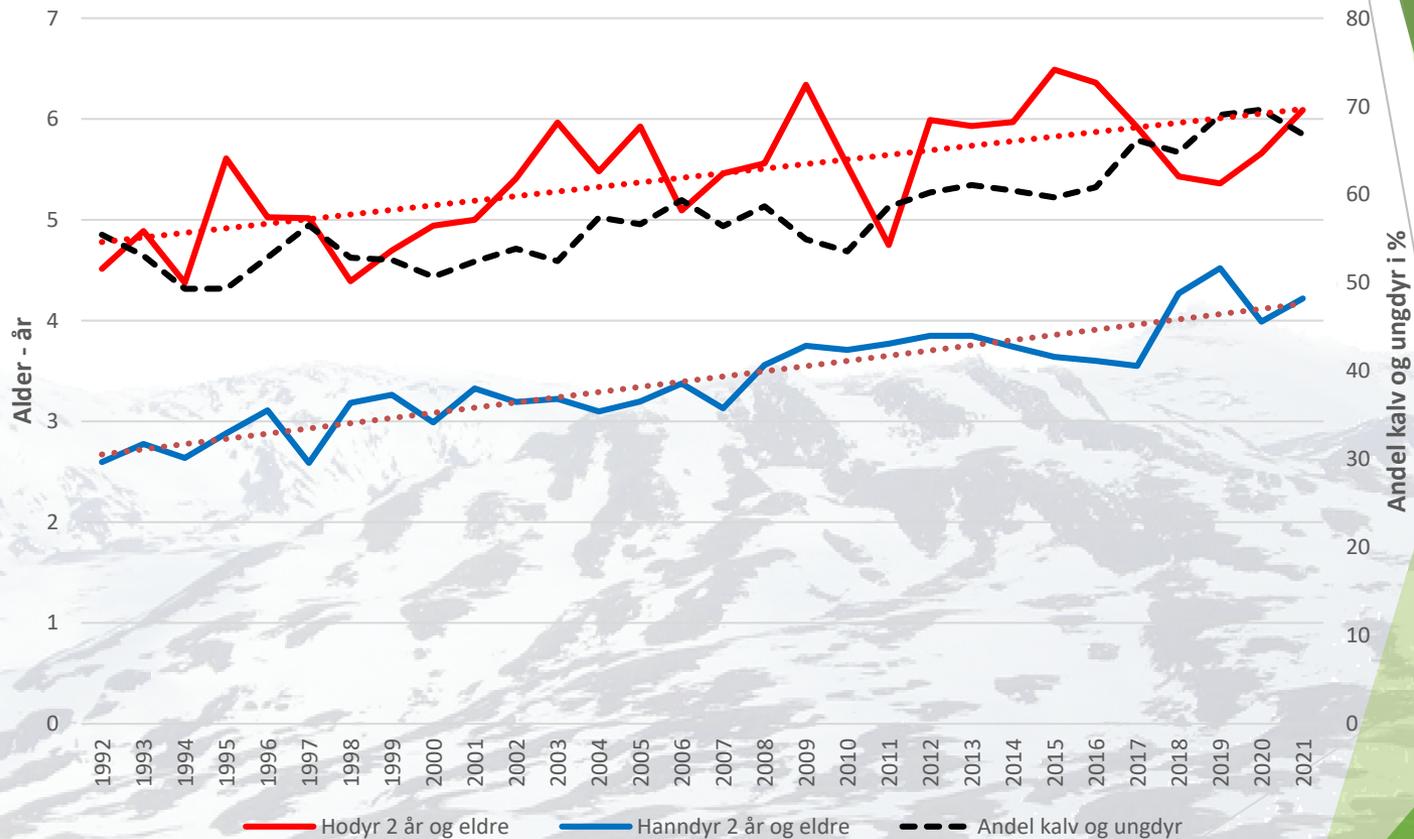
- Stabil reproduksjon og god kondisjon
- Større produksjon på mindre vinterbestandar
- Meir robuste og kontrollerbare bestandar

Kanskje ikkje så enkelt likevel?

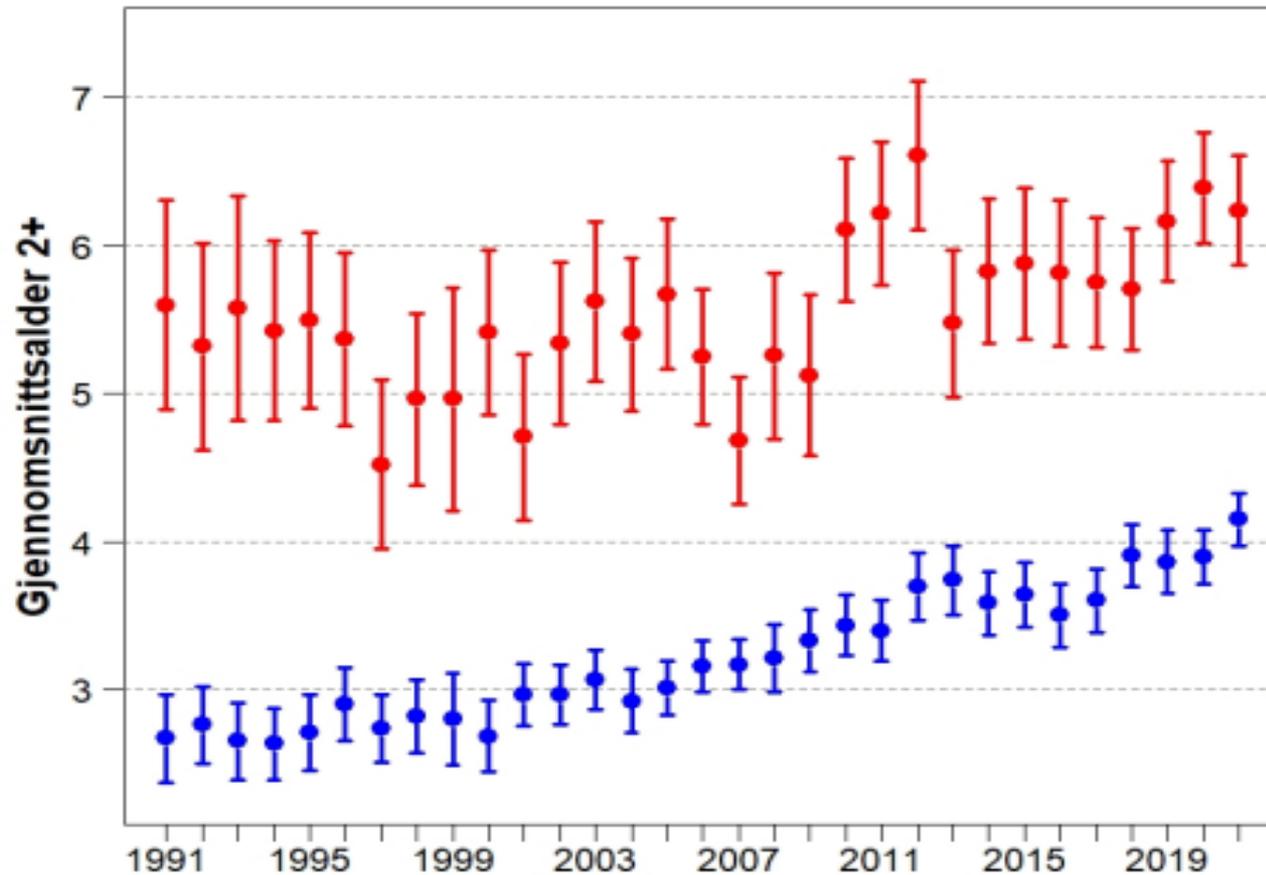
- ▶ Hjorten er ikkje likt fordelt
- ▶ Alt areal er ikkje like verdfullt
- ▶ Betydeleg økonomisk tap for nokre ++
- ▶ Areal kanskje ikkje rette måten for tildeling?
- ▶ Hjorten må skytas der det let seg gjere
- ▶ Høgt jakttrykk på innmarksareal tidleg i jakta
- ▶ Skyte kalv tidleg - kan ikkje tenke kjøt
- ▶ Fryseboksen er full - manglande motivasjon
- ▶ Dårleg organisering/utnytting av jaktutleige
- ▶ Vanskeleg å flytte overføre fellingsløyver?

Endra avskyting nyttar og!!!

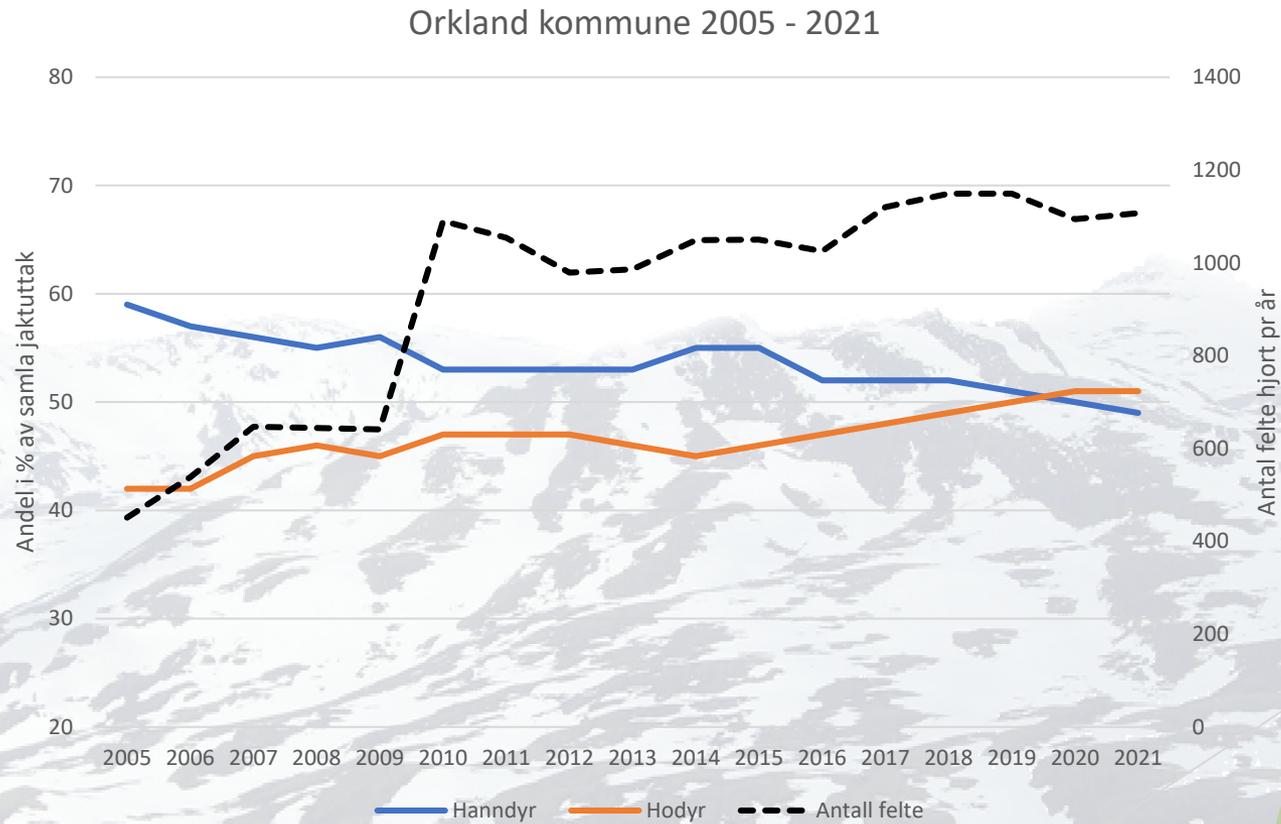
Gjennomsnittsalder felte dyr 2 år og eldre Flora

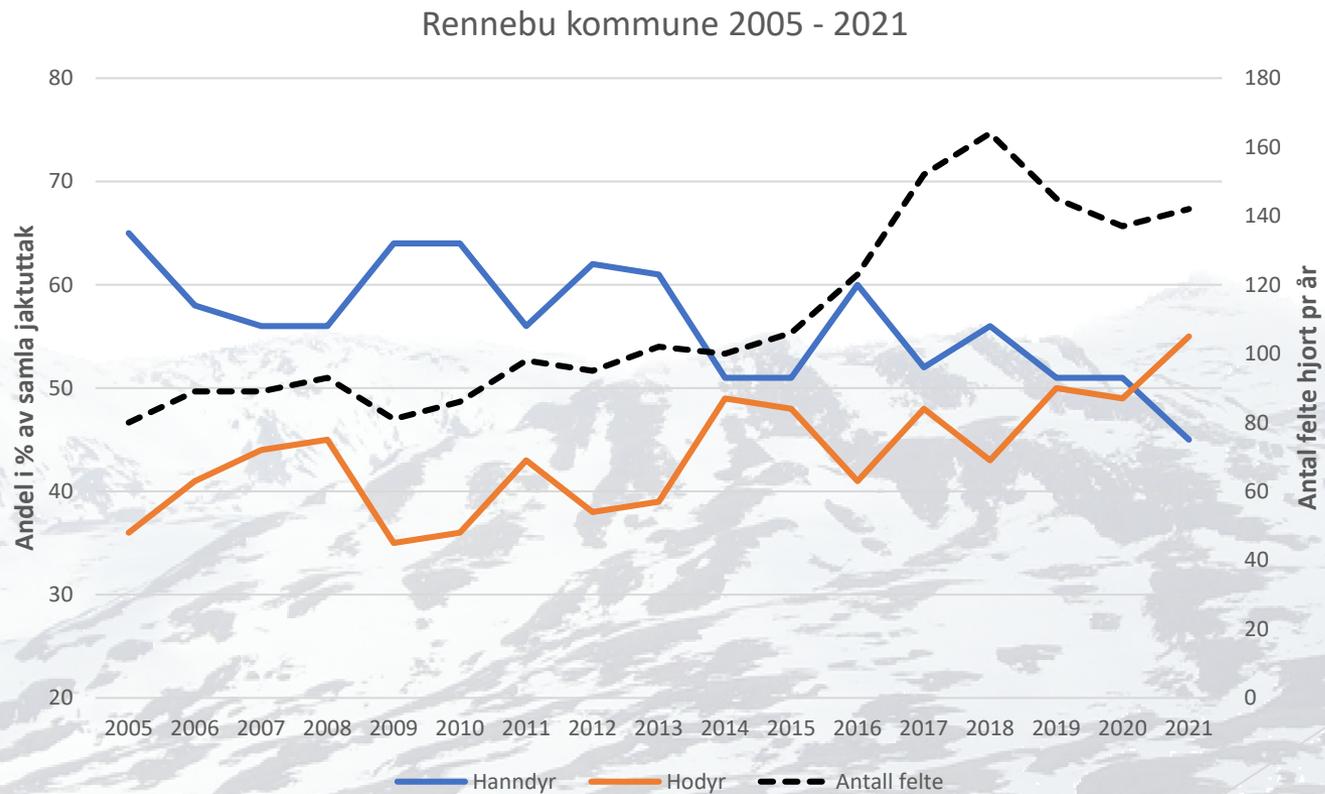
Gjennomsnittsalder felte dyr Trøndelag

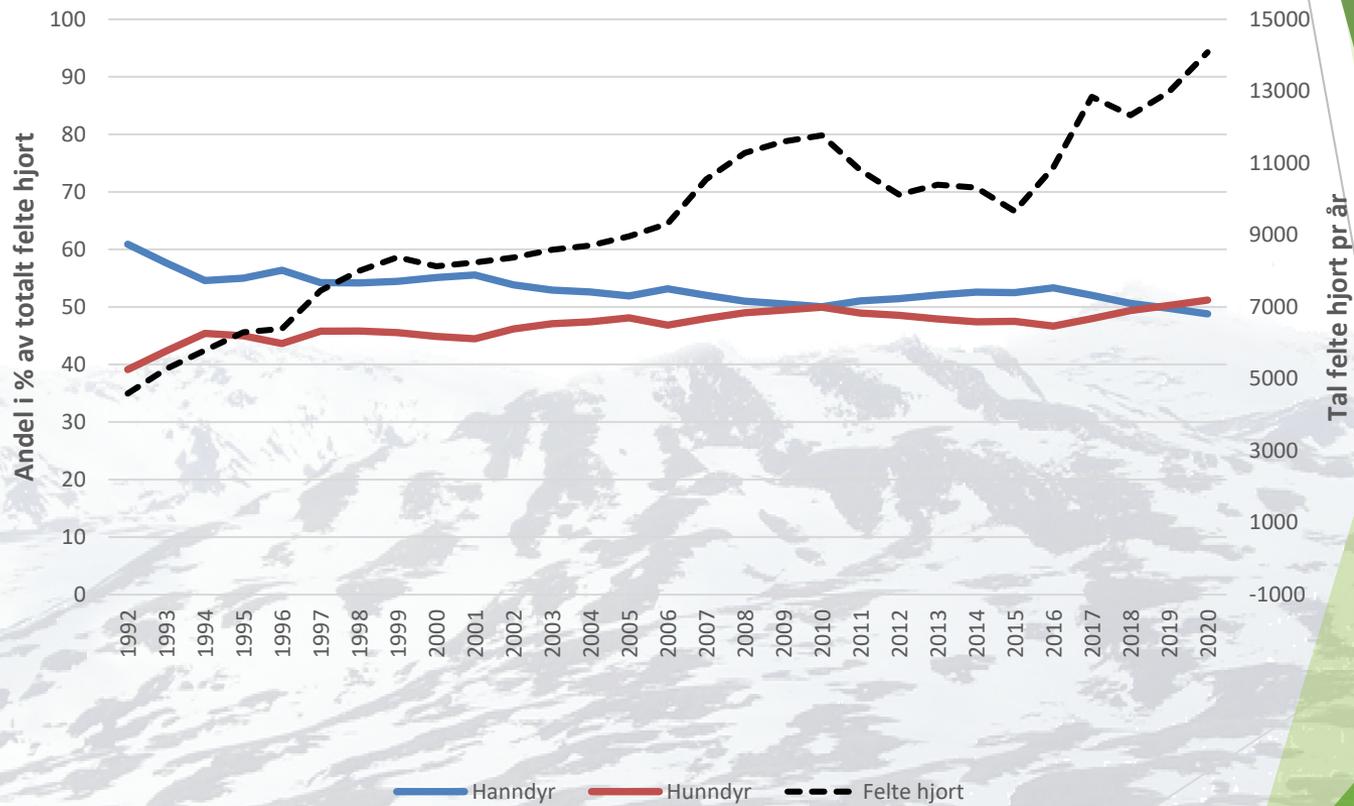
Kjønnsfordeling samla jaktuttak

Kjønnsfordeling samla jaktuttak

Kanskje det likevel er jegerane som styrer?

Frie kalvekvote på hjort

- ▶ Frikalv - prøveprosjekt i 3 kommunar
- ▶ Ikkje hatt nokon dramatisk effekt

Kommune	Andel kalv i uttaket 2016-2019 (%)	Andel kalv i uttaket 2020-2021 (%)	Endring i kalveandel (%-poeng)
Kvinnherad	28,1	33,6	+ 5,5
Aurland	26,4	30,1	+ 3,7
Gamle Flora	29,6	35,4	+ 5,8

- ▶ Kanskje ikkje heilt forstått av alle
- ▶ Ting tar tid
- ▶ Positive erfaringar frå eiga jakt
- ▶ Meiner det vil vere eit positivt tiltak

Takk for meg !

